

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HUKUKİ SORUMLULUKLAR

Doç.Dr. Saim OCAK
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

İŞVERENLERİN HUKUKİ SORUMLULUKLARI

- ULUSLARARASI KAYNAKLAR (SÖZLEŞME VS.)
- 1982 ANAYASASI
- TÜRK BORÇLAR KANUNU m. 417
- 6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU (VE YÖNETMELİKLER)
- İLGİLİ DİĞER MEVZUAT HÜKÜMLERİ

İŞVERENLERİN HUKUKİ SORUMLULUKLARI

İşverenlerin hukuki sorumluluğunun niteliği kusur sorumluluğundur.

İşverenin mevzuatta öngörülen yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği tespit edilir.

(Ayrıca bilim ve teknolojinin gereği de araştırılır)

KUSUR SORUMLULUĞU

MADDE 49- Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

KUSUR SORUMLULUĞU

KAZA İLE ZARAR ARASINDA,

UYGUN İLLİYET BAĐININ OLMASI GEREKİR.

KUSUR SORUMLULUĞU

**Çalışanın ya da üçüncü kişinin
(İSG profesyoneli dahil)
kusuru da belirlenir.**

**İşveren İSG profesyonelinin kusurundan
da sorumludur. Sonra onlara rücu eder.**

KUSUR SORUMLULUĞU

Yargıtay,

geçmiş dönemde bazı hallerde

kusursuz sorumluluk gerekçesiyle,

kusurlu olunmasa da

tazminata hükmetmiştir.

**ANCAK GÜNÜMÜZDE ARTIK KUSURLU SORUMLULUK
OLDUĞU YÖNÜNDE KARARLARI BULUNMAKTADIR.**

**(Yargıtay geçmişte, sözleşmeden kaynaklanan
sorumluluk, kusur sorumluluğu, kusursuz sorumluluk
yönünde farklı kararlara vermiştir)**

KUSURSUZ SORUMLULUK

Kusursuz sorumluluk mevzuatta düzenlenen istisnai hallerde olur

- **Tehlike sorumluluğu, işletmenin faaliyetinin tehlikeli olması** (Önemli ölçüde tehlike arzeden bir işletmenin faaliyetinden zarar doğduğu takdirde, bu zarardan işletme sahibi ve varsa işleten müteselsilen sorumludur)
- **Adam çalıştırandan doğan sorumluluk**
- **Yardımcı kişinin fiilinden doğan sorumluluk**

İŞVERENLERİN HUKUKİ SORUMLULUKLARI

Asıl işveren alt işveren ilişkisinde her iki işverenin kusuru tespit edilir, asıl işveren tamamından sorumlu olur sonra alt işverene rücu eder.

Birlikte müşterek –müteselsil sorumluluk vardır.

Geçici iş ilişkisi kapsamında işçi çalıştıran ile gönderen işveren birlikte müşterek ve müteselsilen sorumlu olacaktır.

HUKUKU, İDARİ VE CEZAI SORUMULULUK

İşveren,

yükümlülüklerine aykırı davranılması halinde;

- İdari para cezası ile karşılaşılacaktır.
- İş geçici ya da sürekli olarak durdurulabilecektir.

İş kazası ve meslek hastalığından dolayı,

- Maddi tazminat,
- Destekten yoksun kalma tazminatı ve
- Manevi tazminat talepleri ile karşılaşacaktır.
- SGK yapacağı ödemeler için rücu edebilecektir.

Ölüm ve yaralama nedeniyle,

- Hapis ya da Adli para cezası gibi yaptırımlarla karşılaşılacaktır.

İŞVERENİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

**İşveren, iş kazası ve meslek hastalığından dolayı,
kusuru oranında,**

- Maddi tazminat (yaralanma/sakatlanma)
  - Destekten yoksun kalma tazminatı (ölüm)ve
  - Manevi tazminat talepleri ile karşılaşacaktır.
-
- SGK yapacağı ödemeler için rücu edebilecektir.
  - Kayıtdışı istihdam (kaçak işçi çalıştırma) kusura bakılmaz.

TAZMİNATLAR-SGK RÜCU

SGK yapacağı ödemeler için rücu edebilecektir.

- **Zarar görenlerin işverenlerden isteyeceği miktar kadar**
- **İlk peşin sermaye değeri oranında**

SGK'nın yapacağı ödemeler

tazminattan düşürülecektir.

(manevi tazminat hariç)

İŞVERENLERİN İDARİ SORUMLULUKLARI

İDARİ YAPTIRIMLAR

- **İDARİ PARA CEZASI**
- **İŞİN DURDURULMASI**

İDARİ PARA CEZALARI

6331 SAYILI KANUNDA ÖNGÖRÜLEN

İSG YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYMAYAN

İŞVERENE AYKIRILIK NEDENİYLE

İDARİ PARA CEZASI UYGULANACAKTIR.

İDARİ PARA CEZALARI

**6331 SAYILI KANUNUN 30.MADDESİNDE
DAYANILARAK ÇIKARILAN/ÇIKARILACAK
YÖNETMELİKLERDE DÜZENLENEN**

**İSG YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYMAYAN
İŞVERENE AYRICA İDARİ PARA CEZASI
UYGULANACAKTIR**

İDARİ PARA CEZALARI

İdari para cezaları ve uygulanması

MADDE 26 – (1) Bu Kanunun;.....

b) 6 ncı maddesinin birinci fıkrası gereğince belirlenen nitelikte iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi görevlendirmeyen işverene görevlendirmedeği her bir kişi için beşbin Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar,

(Maddenin devamında diğer İPC düzenlenmiştir)

İDARİ PARA CEZALARI

6331 sayılı Kanunun m. 26/1 (b) hükmündeki düzenleme uyarınca,

6331 s.K. m. 6/1,a hükmüne aykırılık
(İş güvenliği uzmanı çalıştırmamak)

2015 yılı için 6.167 TL

(her ay, aykırılığın devamı halinde)

İDARİ PARA CEZALARI

İPC cezaları

**her yıl yeniden değerlendirilme oranına göre
artırılmaktadır.**

İDARİ PARA CEZALARI

Cezalar farklı şekilde uygulanmaktadır.

**Bazılarında her bir yükümlülük/tedbir
(KKD sağlamamak gibi)**

**Bazılarında çalışan başına
(Sağlık gözetimi yapmamak gibi)**

**Bazılarında aykırılığın devamı halinde her ay
(İSG personeli istihdam etmemek gibi)**

İDARİ PARA CEZALARI

İŞVEREN İDARİ PARA CEZALARINA KARŞI

KABAHATLER KANUNUNA GÖRE

İTİRAZ EDEBİLİR/DAVA AÇABİLİR.

.

İSG PROFESYONELLERİNİN SORUMLULUKLARI

İSG PROFESYONELLERİNİN SORUMLULUKLARI

İşveren adına hareket eden, işin ve işyerinin yönetiminde görev alan işveren vekilleri, bu Kanunun uygulanması bakımından işveren sayılır.

İSG PROFESYONELLERİNİN SORUMLULUKLARI

**Hizmet sunan kuruluşlar ile işyeri hekimi
ve iş güvenliği uzmanları,**

**iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin
yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı,**

**hizmet sundukları işverene karşı
sorumludur.**

İSG PROFESYONELLERİNİN SORUMLULUKLARI

İşverene iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda rehberlik ve danışmanlık yapmak üzere görevlendirilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı, görev aldığı işyerinde göreviyle ilgili mevzuat ve teknik gelişmeleri göz önünde bulundurarak iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eksiklik ve aksaklıkları, tedbir ve tavsiyeleri belirler ve işverene yazılı olarak bildirir. Eksiklik ve aksaklıkların düzeltilmesinden, tedbir ve tavsiyelerin yerine getirilmesinden işveren sorumludur. Bildirilen eksiklik ve aksaklıkların acil durdurmayı gerektirmesi veya yangın, patlama, göçme, kimyasal sızıntı ve benzeri acil ve hayati tehlike arz etmesi, meslek hastalığına sebep olabilecek ortamların bulunmasına rağmen işveren tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması hâlinde, bu durum işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanınca, Bakanlığın yetkili birimine, varsa yetkili sendika temsilcisine, yoksa çalışan temsilcisine

İSG PROFESYONELLERİNİN SORUMLULUKLARI

Bildirim yapmadığı tespit edilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının belgesi üç ay, tekrarında ise altı ay süreyle askıya alınır. Bu bildirimden dolayı işvereni tarafından işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının iş sözleşmesine son verilemez ve bu kişiler hiçbir şekilde hak kaybına uğratılamaz. Aksi takdirde işveren hakkında bir yıllık sözleşme ücreti tutarından az olmamak üzere tazminata hükmedilir. İşyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının iş kanunları ve diğer kanunlara göre sahip olduğu hakları saklıdır. Açılan davada, kötü niyetle gerçek dışı bildirimde bulunduğu mahkeme kararıyla tespit edilen kişinin belgesi altı ay süreyle askıya alınır.”

İSG PROFESYONELLERİNİN SORUMLULUKLARI

İSG Profesyonelinin işveren vekili olup olmadığı tartışmalıdır.

İdari para cezasından sorumlu olup olmadığı tartışılmaktadır.

İSG PROFESYONELERİNİN SORUMLULUKLARI

**Bazı hallerde puan cezası kesilmekte,
yetki belgesi askıya alınmakta,
iptal edilmektedir.**

İSG PROFESYONELLERİNİN SORUMLULUKLARI

İşveren vekili olmasa dahi, İSG hizmetlerinin yürütümünde görev alan kişilerin hukuki ve cezai sorumluluğu olacaktır.

İSG PROFESYONELLERİNİN SORUMLULUKLARI

İşveren,

İSG profesyonelleri yükümlülüklerine aykırı davranışlarında,
aykırılığın türüne göre
iş sözleşmelerini
haklı ya da geçerli nedenle
feshedebilecektir.

Diğer koşulların gerçekleşmesi halinde çalışanlar,
disiplin cezası ya da ücret kesme cezası ile
karşılaşabilecektir.

KAMU GÖREVLİLERİ DE MEVZUATLARINDA
DÜZENLENEN YAPTIRIMLARLA KARŞILAŞACAKTIR.

İSG PROFESYONELLERİNİN SORUMLULUKLARI

İşveren kusuru oranında

İSG Profesyonele

rucü edebilecektir.

İSG profesyoneli ceza davası sonucunda bir mahkumiyet almışsa, zarar görenler, doğrudan kusuru oranında İSG profesyoneline karşı da tazminat davası açabilecektir.

- Maddi tazminat
- Manevi tazminat

İSG profesyonelleri,

yükümlülüklerine aykırı davrandıklarında, ölüm, yaralama ya da başka bir zarar meydana gelirse,

SGK'nın rücu talebi ile (3. kişi olarak) karşılaşılabilecektir.

.

ÇALIŞANLARIN SORUMLULUKLARI

ÇALIŞANLARIN SORUMLULUKLARI

**İşveren,
çalışanlar**

**yükümlülüklerine aykırı davrandıklarında,
aykırılığın türüne göre
iş sözleşmelerini**

**haklı ya da geçerli nedenle
feshedebilecektir.**

**Diğer koşulların gerçekleşmesi halinde çalışanlar,
disiplin cezası ya da ücret kesme cezası ile
karşılaşabilecektir.**

ÇALIŞANLARIN SORUMLULUĞU

Çalışanlar

yükümlülüklerine aykırı davrandıklarında,

- Ölüm, yaralama ya da başka bir zarar meydana gelirse,
- Maddi tazminat,
  - Manevi tazminat
  - SGK'nın rücu talebi (3.kişi olarak) ve
    - Hapis ya da adli para cezası ile karşılaşacaktır.

TEŞEKKÜRLER

.